

## BOSHLANG'ICH SINFLARDA ONA TILI DARSLARIDA XALQARO TAJRIBA VA INNOVATSION YONDASHUVLARDAN FOYDALANISH

**Muxiddinova Yulduz Rustam qizi**

**Ajiniyoz nomidagi Nukus davlat pedagogika instituti**

**Ellikqala pedagogika fakulteti Boshlang'ich ta'lim**

**yo'nalishi 3- bosqich talabasi**

**<https://doi.org/10.5281/zenodo.15165294>**

**Annotation:** This article analyzes the issues of international experience and the use of innovative approaches in teaching native language lessons in primary classes. Methods, interactive methods, technological tools and integrative approaches used in the world's advanced educational systems are studied. Also, the effectiveness of innovative pedagogical technologies, including STEAM, CLIL, communicative and linguodidactic techniques, in native language lessons is highlighted. The article is based on the quality of education and the importance of modern approaches aimed at improving student literacy.

**Keywords:** international, experimental innovative approaches, interactive methods, innovative pedagogical, STEAM, CLIL, communicative and linguodidactic methods, modern approaches.

**Annotatsiya:** Ushbu maqolada boshlang'ich sinflarda ona tili darslarini o'qitishda xalqaro tajriba va innovatsion yondashuvlardan foydalanish masalalari tahlil qilinadi. Dunyodagi ilg'or ta'lim tizimlarida qo'llanilayotgan usullar, interfaol metodlar, texnologik vositalar va integrativ yondashuvlar o'rganiladi. Shuningdek, innovatsion pedagogik texnologiyalar, jumladan, STEAM, CLIL, kommunikativ va lingvodidaktik metodlarning ona tili darslarida samaradorligi yoritiladi. Maqolada ta'lim sifati va o'quvchilarning savodxonligini oshirishga qaratilgan zamonaviy yondashuvlarning ahamiyati asoslab beriladi.

**Kalit so'zlar:** xalqaro, tajriba innovatsion yondashuvlar, interfaol metodlar, innovatsion pedagogik, STEAM, CLIL, kommunikativ va lingvodidaktik metodlar, zamonaviy yondashuvlar.

**Аннотация:** В данной статье будут проанализированы вопросы использования международного опыта и инновационных подходов к преподаванию уроков родного языка в начальных классах. Будут изучены методы, интерактивные методы, технологические инструменты и интегративные подходы, используемые в передовых системах образования по всему миру. Также будет освещена эффективность инновационных педагогических технологий, в том числе STEAM, CLIL, коммуникативных и лингводидактических методов на уроках родного языка. В статье обосновывается важность современных подходов к повышению качества образования и грамотности учащихся.

**Ключевые слова:** международные, экспериментальные инновационные подходы, интерактивные методы, инновационные педагогические, STEAM, CLIL, коммуникативные и лингводидактические методы, современные подходы.

Hozirgi zamon ta'lim tizimi o'quvchilarning bilim, ko'nikma va malakalarini rivojlantirishga yo'naltirilgan holda yangilanishda davom etmoqda. Xalqaro tajribani o'rganish va innovatsion yondashuvlarni qo'llash boshlang'ich sinflarda ona tili darslarini

samarali tashkil etish uchun muhim omillardan biri hisoblanadi. Ushbu maqolada ona tili darslarida ilg'or ta'lim usullari va zamonaviy texnologiyalarni joriy etishning ahamiyati tahlil qilinadi.

**Xalqaro tajriba va uning ahamiyati.** Dunyodagi rivojlangan ta'lim tizimlarida boshlang'ich sinf o'quvchilarining til ko'nikmalarini shakllantirish uchun turli innovatsion metodlar keng qo'llaniladi. Masalan:

- **Finlandiya ta'lim modeli** – individual yondashuv va o'quvchilar faolligini oshirishga asoslangan.

- **Singapur tajribasi** – vizual va texnologik vositalar yordamida interfaol ta'lim berish tamoyiliga tayangan.

- **Yaponiya metodikasi** – amaliy mashg'ulotlar va hayotiy tajribaga asoslangan ta'lim tizimi bilan ajralib turadi.

- **Germaniya ta'lim tizimi** – o'quvchilarning mustaqil o'rganish qobiliyatini rivojlantirishga qaratilgan strategiyalarni o'z ichiga oladi.

Ushbu yondashuvlar ona tili ta'limida o'quvchilarning faolligini oshirish va ularning savodxonligini rivojlantirish uchun muhimdir.

Innovatsion yondashuvlar va ularning samaradorligi

Zamonaviy pedagogik yondashuvlar orasida quyidagilar ona tili darslarida samaradorlikni oshirishga yordam beradi:

- **STEAM ta'lim** – tabiiy fanlar, texnologiya, muhandislik, san'at va matematikani integratsiyalash orqali o'quvchilarning mantiqiy tafakkurini rivojlantirish.

- **CLIL (Content and Language Integrated Learning)** – mazmun orqali til o'rganish, ya'ni tilni boshqa fanlar bilan uyg'un holda o'qitish.

- **Kommunikativ metod** – o'quvchilarning og'zaki va yozma nutqini rivojlantirishga qaratilgan yondashuv.

- **Lingvodidaktik usullar** – fonetika, morfologiya va sintaksis elementlarini o'rgatishda innovatsion texnologiyalardan foydalanish.

- **Differensial yondashuv** – har bir o'quvchining individual xususiyatlariga mos ta'lim berish.

Interfaol ta'lim metodlarining roli. Interfaol metodlar o'quvchilarning darsdagi ishtirokini oshiradi va ularning mustaqil fikrlashini rivojlantiradi. Ona tili darslarida quyidagi usullar muvaffaqiyatli qo'llaniladi:

- Jamoaviy o'yinlar va muhokamalar – o'quvchilarning bir-biri bilan fikr almashishiga ko'maklashadi.

- Rolli o'yinlar va sahnalashtirilgan mashg'ulotlar – nutqiy ko'nikmalarni mustahkamlashga yordam beradi.

- Raqamli ta'lim resurslari – animatsiyalar, elektron darsliklar va interfaol testlar orqali dars samaradorligini oshirish.

- Blended Learning (Aralash o'qitish) – an'anaviy va raqamli texnologiyalarni uyg'unlashtirib ta'lim berish.

Innovatsion texnologiyalarning o'quv jarayoniga ta'siri. Raqamli ta'lim vositalari va zamonaviy texnologiyalar ona tili o'qitishda quyidagi ustunliklarni ta'minlaydi:

- O'quvchilar individual qobiliyatlariga mos ravishda o'qitiladi.

- Vizual va audio materiallar orqali tilni yanada oson o'zlashtirishga yordam beradi.
- Elektron platformalar orqali o'quv jarayoni yanada qiziqarli va samarali bo'ladi.
- Masofaviy va gibrid ta'lim imkoniyatlaridan foydalanish imkoniyati oshadi.

Turli mamlakatlarda o'tkazilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, interfaol va innovatsion metodlar yordamida o'qitilgan o'quvchilarning savodxonlik darajasi an'anaviy yondashuvlarga qaraganda ancha yuqori bo'ladi. Xususan:

-Amerika Qo'shma Shtatlarida CLIL metodidan foydalanilgan maktablarda o'quvchilarning til bilish darajasi 25% ga yuqori bo'lgani kuzatilgan.

-Finlandiyada individual yondashuv asosida o'qitilgan o'quvchilarning yozma va og'zaki nutq ko'nikmalari ancha rivojlangan.

-Janubiy Koreyada raqamli ta'lim resurslari bilan boyitilgan darslar natijasida o'quvchilarning lingvistik qobiliyatlari ancha yaxshilangan.

### **XULOSA**

Boshlang'ich sinflarda ona tili darslarini samarali tashkil etish uchun xalqaro tajribadan o'rganish va innovatsion yondashuvlarni tatbiq etish muhim ahamiyatga ega. Zamonaviy metodlar va texnologik vositalardan foydalanish orqali o'quvchilarning savodxonligi, nutqiy faolligi va mustaqil fikrlashi rivojlantiriladi. Bu esa ta'lim sifatining oshishiga hamda yosh avlodning zamonaviy jamiyatda muvaffaqiyatli bo'lishiga zamin yaratadi. Kelajakda innovatsion texnologiyalar va xalqaro tajribalarni yanada chuqurroq o'rganish va amaliyotga joriy etish ta'lim samaradorligini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

### **Foydalanilgan adabiyotlar/Используемая литература/References:**

1. K. Qosimova Ona tili o'qitish metodikasi Toshkent - 2009
2. R. Safarova Ona tili o'qituvchilar uchun metodik qo'llanma "Sharq" nashriyoti matbaa aksiyadorlik kompaniyasi bosh tahririyati Toshkent – 2016
3. M.Umarova "Bayonlar to'plami" Toshkent – 1992
4. Kadrlar tayyorlash Milliy dasturi. "Barkamol avlod" O'zbekiston taraqqiyotining poydevori. T.: SHarq, 1997.
5. Umumiy o'rta ta'limning davlat ta'lim standartlari va o'quv dasturi "O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligining axborotnomasi", 7-maxsus son. T.: SHarq, 1999.
6. Boshlang'ich ta'lim bo'yicha yangi tahrirdagi davlat ta'lim standarti "Boshl. ta'l. jurnali". Toshkent, 2005. №5.
7. Boshlang'ich ta'lim bo'yicha yangi tahrirdagi o'quv dasturi "Boshl. ta'l. jurnali." Toshkent, 2005. №5.